

ONOMÀSTICA EN ELS CAPBREUS DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DEL CASTELL DE GUADALEST (la Marina, País Valencià) DE 1518 I 1589

Mª Antònia CANO & Josep MARTINES
(Universitat d'Alacant)

I. INTRODUCCIÓ

Estudiem ací, d'una banda, l'antroponímia morisca i, de l'altra, els noms de lloc presents en els capbreus de l'església parroquial del Castell de Guadalest (la Marina) dels anys 1518 i 1589⁽¹⁾.

1.1. A la vall de Guadalest al segle XVI hi havia un únic nucli de cristians vells, ben reduït, al Castell, i tretze llogarets disseminats de població morisca (PLA ALBEROLA, 1983:22). Aquests llogarets eren: Benimantell, Benisseclí, Ondara, Ondarella, Moixaragues, Beniardà, Benifato, Benial-let, Atzaneta, Beniqueix, el Maurar, Benimussa i Beniassim.

Segons les dades de Sanchis Sivera (1922, s. v.), extretes de l'aveïnament fet en l'erecció de les parròquies noves entre els anys 1534-1535, la meitat dels nuclis moriscs de la Vall no arribava als quinze veïns; l'altra meitat es trobava per damunt d'aqueixa xifra. En concret, el lloc de Benisseclí, esmentat insistentment en els textos que estudiem ací, comptava amb trenta habitants.

Com s'esdevé en el conjunt del regne de València, la població de la vall de Guadalest va augmentar considerablement al llarg del s. XVI (PLA ALBEROLA, 1983:27): el 1583 hi ha llocs amb seixanta veïns.

1.2. Els capbreus que despullem fan referència a les terres que havien de pagar cens a la parròquia de Guadalest per a celebrar misses d'aniversari en sufragi de na Joana Cardona, mare d'en Nofre de Cardona. Hi ha també misses instituïdes per altres persones,

(1) Entre els dos capbreus, hi ha un full, escrit amb una altra lletra, que conté el registre de dos censals datats en 1569 i 1597 respectivament.

com na Beragna, filla d'en Pere Marques o en Pere Salsedo. Sovint, aquests censos podien anar destinats a pagar les despeses de la lluminària i la sagristania de la parròquia; aquest és el cas, dels atorgats per n'Alonso de Cardona, Marqués de Guadalest, i per en Pere Salsedo.

El receptor d'aquests censos era el rector de la parròquia: mossén Jaume dels Horts, prevere vicari, en el primer capbreu; i mossén Joan de Solana, en el segon. Els pagaven els moriscs, posseïdors de terres del senyor marqués o d'en Ferrando d'Orduña⁽²⁾.

II. ANTROPONÍMIA DELS MORISCS

2.1. Com fa veure Labarta (1987:19), era costum generalitzat al regne de València, que els moriscs mantinguessen el nom musulmà encara que s'haguessen acristianat. Als nostres textos, s'hi reflecteix aqueix ús: dels trenta-un moriscs esmentats, només nou, tots al segon capbreu, porten nom cristià (quatre Joan, dos Pere, un Jeroni, un Nofre i una Jerònima).

L'estructura dels noms dels moriscs es presenta d'una forma molt irregular en aquesta documentació: unes vegades hi ha un sol mot que pot correspondre al nom, al cognom o al malnom; d'altres vegades, es tracta de dues paraules que podrien correspondre al nom i al cognom, sovint seguits d'un altre terme, probablement un malnom, introduït per *alias*.

És remarcable el nom *Cilim Xeti Gabcyaix Alasoroch* (5), conformat per quatre mots i que no segueix la fórmula clàssica àrab.

De tota manera, l'estructura del *nom + cognom* és la més habitual. Pot correspondre al nom àrab i al *nasab* sense l'*Ibn* que l'introduïa (en algun cas, com ara *Bensarco*, fosilitzat). En dues ocasions el cognom comença per *Bo-* (*Boefqui*), recialla de l'*Abu* que devia introduir la *kunya* (LABARTA, 1987:118), desapareguda en la majoria dels casos.

Entre els moriscs apareixen dos càrrecs importants l'*Alamí*, l'encarregat de l'aljama o comunitat musulmana, i l'*Alfaquí*, versat en la llei musulmana. Aquests càrrecs ens donen testimoni de l'organització de les aljames independentment de les universitats o viles formades per cristians vells.

El nom musulmà que més es repeteix és el d'*Alí* (cinc vegades), seguit pel de *Cilim* (dues). Bona part dels noms són ben freqüents entre els moriscs valencians coetanis: *Cahat*, *Brahim*, *Mahomar*, *Mohamat*, *Obaydal*, *Yaye*⁽³⁾. Són també comuns dins l'onomàstica dels moriscs valencians malnoms identificables com a catalans del tipus: *Roget*, *Cunyat* o *Piteu*⁽⁴⁾.

Cal destacar el malnom *Pelo*⁽⁵⁾ que ha perdurat com a nom de lloc en el terme actual de Benimantell: *el bancal del Pelo* ([el manká del pèlo])⁽⁶⁾.

(2) La família Orduña ocupà el càrrec d'*alcaid* del Castell (PLA ALBEROLA, 1983:36) i, després de l'expulsió dels moriscs, obtingué nombroses propietats.

(3) Cf. LABARTA (1987), NAVARRO & BLASCO (1991).

(4) LABARTA (1987:223) recull sense identificar dins el llistat de «Sobrenombres y motes»: *PITEO*, *PITAW* i *PITEU*.

El malnom *Piteu* amb el valor de "peül·la o ungl·a de porc" (*DCVB*, s.v.) no deixa de ser *cruel*, aplicat a un morisc.

(5) Ja ressenyat per LABARTA (1987:222) a Benimantell a partir d'un document inquisitorial (*AHN*, lligall 554/exp. 16).

(6) La documentació notarial del s. XVIII de la mateixa Vall de Guadalest ens dóna en alguna ocasió la variant *Bancal del Palo* (*Venta*, 1787).

Hi ha dos noms probablement de dona: *Acecia* i *Amica*.

2.2. Vet ací la relació dels moriscs que tal com apareixen als capbreus:

Acecia Fudum Ratames (3)
Alf Fanfon, *alias* Alapti (3)
Yaye Fanfon, *alias* Alapti (3)
Cilim Alfaquí (3v)
Alf Barquiny, *alias* Payeguet (4)
Puceq(...) Bensarco (4v)
Alf Bensarco (4v)
Aznil (4v)
Alf Boefqui, *alias* Pacheguet (5)
Cilim Xeti Gabcyaix Alasoroch (5)
Faquimet (5)
Mahomar Bansarco (5)
Alf Bo(...)qui, *Alias* Pacheguet (6v)
Cahat (8)
Mohamat Sonfran, *alias* Roget (8)
Mohamat Pelo (8)
Obaydal Alasarach (8)
Palaset (9)
Cahat Bensarco (9)
Alicami (9)
Brahym Alfaquí (9)
Jumen Almusay (9)
Joan Joquet (12 i 13v) Joquet (13v)
Joan Guexet (12) Joan Huexet (14)
Guirit (12) Geronima Huirit (13)
Pere Alluix (12) Pere Alluix, *alias* nomenat de Laguar (14v)
Joan Zarquet (12) Joan Zarquet Olim Yaye (14v)
Pere Zarquet (12 i 13v)
Casim Pocho (12) Geroni Casim, *alias* Pocho (14)
Nofre Lefti, *alias* Oput (13)
Amica (14)
Piteu (14)
Cunyat (14v)
Gerguerix (14v)

III. ALGUNS TOPÒNIMS D'INTERÉS

ALBARDAÍ, L'

1. «tenia, té e posseheix sobre uns orsts prob lo Castell, affronte ab lo Albardey e ab lo Castell» (1518, 5v)

2. «Item, sobre la heretat vulgarment dita lo Albarday affrontant ab terra de [en blanc] e ab barranch {al marge} Albarday 1£» (1518, 6)

3. «la / heretat, vulgarment dita lo Albardey, situada e posada en lo terme de Guadalest, affronta ab terra de {*al marge*} Albarday 1£» (1518, 8)

4. «El Albarday del Senyor per a aniversaris» (1518, 11)

5. «El Albarday del señor respon a la lluminària» (1518, 11)

Es tracta de l'*Albardai* actual situat a mà dreta de la carretera que uneix Callosa d'en Sarrí amb el Castell de Guadalest. És pròxim al *Moix*, a *les cases de Benissiclí* i a *Fercaira*.

El DCVB (s.v.) recull un *Albardair* o *Albardayr* «sobrenom d'un sarraí de València, que apareix en el *Repertiment* de València (segle XIII)». El monumental diccionari, com també el *DECLC* (s.v. *Albarda*, 140a:45-49), fa venir aquest malnom de l'àrab *bárda'a* més el sufix llatí *-ariu*. Són aquestes, doncs, formes presumiblement mossaràbiques.

No són gens estranys per les muntanyes de la Marina els noms de lloc de flaire romànica pre-catalana. En són sospitosos, per exemple, mots com ara *Moscaira*, *Fercaira* o *Capaira*, documentats dins la mateixa Vall de Guadalest⁽⁷⁾.

No hi ha tampoc res de particular que un antropònim morisc serveixca per a donar nom a un lloc. Al capbreu de 1518 hem descobert un *Mohamat Pelo*⁽⁸⁾ que, com ja hem exposat, ens fa llum sobre el possible origen d'un *bancal del Pelo* (*[pèlo]*) dins el terme actual de Benimantell.

Aquest *Albarday* podria ser, doncs, una forma paral·lela als ja coneguts *Llombai* (< *Llombai(r)*) o *Patraix* (< *Patrai(r)s*); la variant amb *-ey* (*Albardey*) podria interpretar-se com a forma intermèdia ja ben documentada (NADAL&PRATS, 1983:24; GALMÉS, 1983:142-143).

Convé, però, que tinguem en compte alguns detalls:

- Els testimoniatges escrits posteriors suposen una pronúncia amb hiatus i accent sobre la *-í* (*[albardai]*)⁽⁹⁾. Pronúncia que coincideix amb la viva a l'hora d'ara.

- L'existència d'alguna transcripció del tipus *Albardí*⁽¹⁰⁾ i la presència sobre el terreny de l'anomenat *espart bord*⁽¹¹⁾, ens ha fet considerar la possibilitat d'establir alguna relació de l'*Albardai* amb el nom d'aqueix vegetal.

- L'ús que hom fa del topònim en els casos 1, 4 i 5 sembla indicar que no era totalment

(7) Joan Ivars (1986:434-440) en recull d'altres que convé comparar amb aquests dins la demarcació fronterera de la Marina Alta.

(8) «[...] la / heretat, vulgarment dita lo Albardey, situada e posada en lo terme de Guadalest, affronta ab terra de Obaydal Alafarach e terra de Mohamat Fonfran, alias Roget, e terra del alfaquí Cahyat e de Mohamat Pelo e terra de don Noffre qu'està damunt [...]» (1518, 8).

(9) La documentació vuitcentista despulada fins al moment és ben reveladora:
– *Partida del Albardahi* (*Protocol notarial*, Castell de Guadalest, 1746, v. VII, *Testament*, f. 22).
– *Partida dels Albardains* (*Protocol notarial*, Castell de Guadalest, 1776, v. XVIII, *Venda*, f. 10).
Per la seua banda el *DECLC* (s.v. *hereu*, 784b:43) transcriu «la heretat dita lo Albardai» en un document de 1510 del Castell de Guadalest.

El nostre text recorre tant a la *y* com a la *h* (o, fins i tot, a tots dos grafismes alhora) per a marcar l'hiatus.

(10) *La partida del Albardí* (*Protocol notarial*, Castell de Guadalest, 1784, v. XIII, *Carga de censales*, f. 1).

(11) *Lyqueum spartum* (ASENSI & TIRADO, 1990:54). El DCVB (s.v. *Albardí*) i el *DECLC* (s.v. *Albardí*) donen com a primera documentació Cavanilles, *Observ.*, II, 324).

Els nostres informants recorden la presència de *trotxeres esparteres* ("mates d'espart") a l'*Albardai*.

opac per als pobladors de la Vall; o que, si més no, podria reproduir un ús anterior i no gaire llunyà com a apel·latiu.

Malgrat tot, hem de comptar amb l'existència de l'àrab *al-barda* 'f' 'albarder' (SAB-BAGH, 1934; CORRIENTE, 1970), mot d'origen estranger en aqueixa llengua. Aquest *al-barda* 'f' podria tenir en romanç una pronúncia oxítona ja que la *i* final és llarga.

ALBERCA, L'

1. «{*al marge*} Alberca del alcait 7\$» (1518, 3v)
2. «affronta [...] ab la serra de dita Alberca» (1518, 5)»
3. «los que posehixen la Alberca/ del Orta de Benisicli {*al marge*} la Alberca 37\$» (1569, 10)
4. «1º El Alberca respon per a misses» (1518, 11)
5. «ella tenir e posehir un tros de terra plantat de diversos arbres en la partida nomenada del Alberca» (1589, 13).
6. «dix e declarà ell tenir e posehyr en dita partida del Alberca un tros de terra plantat» (1589, 14v).

A l'hora d'ara l'*Alberca* ([*ambèrka*] o [*albèrka*]) dóna nom a una partida, a un mas i a una gran bassa situades dins el terme del Castell de Guadalest (orientació SE). Abasta una extensió de terreny considerable: des de les rodalies de *les penyes del Castell* fins al *barranc de les Anguiles*, ja a la part baixa de la serra de *Xortà*⁽¹²⁾. Fita amb l'*Albardai* i amb *les cases de Benissicli*, i inclou *el Moix*.

Aquest arabisme (< àr. *birka*, DCECH, s.v. *alberca*) ha cedit davant el comú *bassa* (cf. usos com ara *la bassa de l'Alberca*). El mateix DCVB (s.v.) només l'enregistra al País Valencià (a la Marina Alta) i com a nom de lloc⁽¹³⁾. Això no obstant, el mot degué tenir una certa vitalitat dins la llengua comuna d'altres èpoques, si considerem les mostres que en trobem en la toponímia⁽¹⁴⁾. De fet els exemples 1, 2 i 3 extrets del capbreu del 1518 recorden l'ús com a apel·latiu.

ALFOFRA, L' ([*alfófra*])

1. «Presents foren per testimonis a les dites coses lo noble don Rodrigo de Beamunt e Alf Barquini alias Payequet, de *Alfafra*» (1518, 4).

(12) Potser la *serra de dita Alberca* que recull l'exemple 2 faça referència a la *serra de Xortà* mateixa.

(13) No el trobem inventariat tampoc entre els hidrònims en CASANOVA (1988:115-141).

(14) Dins el nostre àmbit hi ha actualment a Confrides una partida, una font, una horta, una bassa i una casa de l'*Alberca* (pr. [*albèrka*], [*ambèrka*], [*albèrques*] o [*ambkèrques*]), documentada al segle XVIII com la *partida la Alberca* (Protocol notarial, Confrides, 1726, v. XXXV, *Permuta*, f. 72).

ROMAN % EPALZA (1983) enregistren *alberques* per tot arreu: a Dénia (riu i partida, ja en el DCVB), a la Nucia i a Polop (partida), a Pedreguer (partida, ja en el DCVB), a Orba (partida), i a Parcent (partida), etc.

Alberca o variants no són tampoc estranyes en la toponímia d'altres indrets del domini lingüístic català (vg. MOREU-REY, 1982: 121; DCVB, *Albarca* o *Aubarca*).

2. « presents testimonis foren a les dites coses: lo noble don Rodrigo de Beamunt e Alf Boefqui, *alias* Pacheguet de **Alfafra** » (1518, 5)

3. « Presents testimonis foren a les dites coses lo noble/e don Rodrigo de Beamunt e Alf Bo[il-legible]qui, *alias* Pachaquet de **Alfofra** » (1518, 6v)

Genovés (1914:1c) situa el lloc *l'Alfofra* « al peu del castell, conegut vuy ab lo nom del Castellet, damunt del Portet Igual ».

Mateu i Llopis (1942:305 i 321) en troba la primera documentació en 1409: *la alqueria de l'Alhofra* (a la Vall de Confrides). Sanchis Sivera (1922:59) ja enregistra *l'Alfofra*, però d'un segle més tard (s. XVI). El trobarem també esmentat com a *Alfofra* en diversa documentació de s. XVII (GENOVÉS, 1914:1a). L'any 1609 hi havia a *l'Alfofra* 36 veïns; en produir-se l'expulsió dels moriscs, s'hi assignen 21 colons (PLA ALBEROLA, 1983: 24). Però, si creiem Genovés (1914:1c), sembla que aquests colons no hi van arribar a establir-se, i van anar a residir a Confrides.

Aquest topònim no ens torna a aparèixer en la documentació de la Vall de Guadalest. Només una *partida de la Orfa* (*Protocolos Norarials*, 1787, v. XIII, *Testamento*, f.4.) podria ser un pàl·lid reflex d'aquell nom de lloc a hores d'ara ja pretèrit.

L'àrab */al-húfra/* 'la foia' (BARCELÓ, 1983:88) o 'el clot' (*DCVB* s.v.) deu ser l'origen del nostre *Alfofra*, present també en altres indrets, però, amb una variant remarcable: *l'Ofra* (Callosa d'en Sarrià), el *Pic de l'Ofra* (prop del Fondó de les Neus i dels Frares) o el *Puig de l'Ofra* (a Mallorca) (RUBIERA&EPALZA, 1984:28).

BENISSECLÍ

1. « veyns del loch de **Beniceclí**, e Acecia Fudum Ratames » (1518, 3)

2. « tenien, tenen e posseheixen una jovada de terra en terme del dit loch de **Benicelí** » (1518, 3v)

3. « té e posseheix una heretat, vulgarment dita la Moix, situada en l'orta del loch de **Benicelí** que és una jovada, la qual fa » (1518, 6v)

4. « los que posehixen la Alberca/ del Orta de **Benisicli** » (1569, 10)

5. « viuda de Nofre Lefti, *alias* Oput, nova christiana habitatrix del lloch de **Benisicli** » (1589, 12)

6. « Ítem Pere Zarquet, nou convertit de dit lloch de **Benisicli** » (1589, 13v)

7. « lo qual comprà de Joan Guexet, nou convertit de dit lloch de **Benisicli** » (1589, 14)

8. « Ítem com fos present *etiam* Joan Huexet, nou convertit de dit lloch de **Benisicli** » (1589, 14)

10. « Ítem Geroni Casim *alias* Pocho, nou convertit de dit lloch de **Benisicli** » (1589, 14)

11. «Item Pere Alluix, *alias* nomenat de Laguar, nou convertit de dit lloch de **Benissiclí**» (1589, 14v)

12. «Item com fos present Joan Zarquet Olim Yaye de dit lloch de **Benissiclí**» (1589, 14v)

A l'hora d'ara *Benissiclí* dona nom a un conjunt de cases i a les terres dels voltants. Se situa a mà dreta de la carretera que uneix Callosa d'en Sarrià amb el Castell de Guadalest. És pròxim al *Moix* i fita amb *l'Alberca*. El document dona a entendre que el *Benissiclí* del s. XVI abastava una extensió força més gran. Fins i tot, s'hi inclouen *el Moix*, *l'Albardaí* i *l'Alberca* actuals.

La primera documentació d'aquest topònim deu ser del *Llibre del Repartiment* (1249) (SANCHIS SIVERA, 1922:140, i BARCELÓ, 1983:124) on apareix com a *Beni(d)ecli*. Hi ha més avant *la alqueria de Beniyclí* en la Vall de Guadalest en 1409 (MATEU I LLOPIS, 1942: 312 i 322). La documentació del segle XVI n'ofereix diverses variants formals: *Beniseclí* (GENOVÉS, 1914:1), *Benissiclí* i *Benicelí* (en el nostre capbreu)⁽¹⁵⁾. Al llarg de tot aqueix segle, fins a l'expulsió dels moriscs, és el lloc més poblat de tota la Vall.

En el segle XVIII el trobem als protocols notariaus de la Guadalest amb tres variants bàsiques: *Beniseclí*, *Beniciclí* i *Benesecclí* (partida i camí). SANCHIS & CARBONELL & COMPANYY (1986: 553) el recullen com a despoblat en aquest mateix segle XVIII. Això no obstant, hi ha hagut masovers a *les cases de Benissiclí* fins als anys 50. Actualment s'hi han establert immigrants atrets per la bellesa del paratge.

Les pronúncies *Benissiclí*, *Beniseclí* i *Benesecclí* són vives avui a la Vall, amb prodomini de la primera⁽¹⁶⁾.

COCÓ, EL [?]

«Item, sobre un figural en lo dit terme de Guadalest, situat e posat en la **partida de Coquó**, affron/ta ab terra del benefici de sanct Miquel, camí en mig e ab terra de Cilim Xeti Gabcyaix Alaforoch y ab terra de Mahomar Banfarco e ab terra de Faquimet e ab la serra de dita Alberca fa dihuit sous» (1518, 5)

No ha estat possible de localitzar amb certesa aquest *cocó*. La descripció que en fa el manuscrit no és prou explícita; només en podem deduir que aquesta *partida de Coquó* fitava amb *la serra de (l')Alberca*. Aquesta *serra* podria identificar-se amb *Xortà*, únic accident orogràfic mereixedor d'aqueix nom a la partida de *l'Alberca*. Aquesta «argu-

(15) És interessant aquesta darrera variant *Benicelí* del capbreu de 1518, que també recull Sanchis Sivera (1922: 140) i el manuscrit núm. 6531 de l'Arxiu Municipal de València, fons «Serrano Morales», estudiat per Sanchis & Carbonell & Company (1986: 553). Potser, podríem interpretar-la com a resultat d'una pronúncia amb sonorització de la *k*, [beniseglí], amb emmudiment de la *q* fricativa resultant. Aquest procés no és estrany en la llengua comuna: *eslai* (<esglai), *eslaiar* (<esglaiar) (ROS: 1764), *Esglesia V. Esglesia, Eslesia (pendre) V. Esglesia (pendre) i Ilesia (<Iglesia)* (ESCRIG, 1851), o *enluseteta* (<encluseteta) (PLA, c. 1870). Potser hauríem d'atribuir a aquesta variant la confusió de *Benissiclí* amb *Benissilt* (a la Vall de Gallinera) que comet Lapeyre (1959: 27-29) quan, segons comenta Pla Alberola (1983: 25), confon aquestes dues localitats. De tota manera, la semblança formal entre ambdós topònims és molt gran.

(16) Pel que fa a l'ètim del mot ens remetem a BARCELÓ (1983: 124) i RUBIERA & EPALZA (1984: 57).

mentació i la proximitat formal ens podrien animar a relacionar aquest *Coquó* amb *el Cocoll* (ROMÁN&EPALZA, 1983:123; CALERO, 1987:31) o *l'Alcocoll*⁽¹⁷⁾, nom d'un dels morros prominents de l'esmentada *serra de Xortà*⁽¹⁸⁾.

No és *cocó* sinó *codolla* (< *cadolla*) l'hidrònim conegut avui a la Vall com a apel·latiu. De *cocons*, però, n'hi ha dins i fora la comarca: *Alcocó* (partida i platja de la Vila Joiosa, COLOMINA, 1991^b:590), *el Cocó* (una casa a Calp), *el Cocó* (un barranc de Tollos), *el Cocó* (una elevació a Famorca), *el Cocó* (una platja a Alacant), etc. (ROMÁN&EPALZA, 1983)

HOSTAL, L'

«confessà que [...] posseheix un tros de terra que són cinch bancalets damunt lo prat del qu'està prop lo **Hostal**, afrontans ab terra del Alfaquí» (1518, 4v)

No identificat.

MOIX, EL

1. «té e posseheix una heretat, vulgarment dita **la Moix**, situada en l'orta del loch de Benicelí *que* és una jovada [...] {*al marge*} **El Moix** fa» (1518, 6v).

2. «lo dit mossén Jaume de Orts, dix e respòs e confessà que sobre una heretat, vulgarment dita **lo Almoix** [...] {*al marge*} **el Moix**» (1518, 9)

3. «**El Moix** fa a la esglesia, 25\$» (1518, 11)

4. «**El Moix** fa a al dita lluminària altres 25\$» (1518, 11)

El Moix (font, cases i partida) se situa en la mateixa àrea de *la partida de l'Alberca*, entre *l'Albardaí* (damunt) i el riu. És un lloc baix on es recullen les aigües del Castell de Guadalest; és en gran part un aiguamoll.

Aquest manuscrit ens ofereix, de moment, la primera documentació del topònim. Convé remarcar la variant *lo Almoix* amb un article àrab aglutinat no gens infreqüent en els noms de lloc de la zona (COLOMINA, 1991^b:590-591)⁽¹⁹⁾.

La documentació del segle XVIII el reporta com a:

- *Partida del Moyx, Protocols Notarials*, Castell de Guadalest, 1722, v. XXXI, *Escritura de censo*.

- *Partida del Moix, Protocols Notarials*, Castell de Guadalest, 1737, v. II, *Venta*, f. 10.

- *Heredad del Mois, Protocols Notarials*, Castell de Guadalest, 1751, v. X, *Testamento*, f. 19.

(17) Variant recollida a Benimantell.

(18) Cal reconèixer, però, la localització actual d'aquest topònim dins el terme fronterer de Castell de Castells. De tota manera, la prominència és visible des de Guadalest i hi és coneguda. No oblidem tampoc que *el Cocoll* (o *l'Alcocoll*) potser és més prop de la família lèxica de *cogulla*.

(19) Podríem afegir diversos exemples més com ara: *l'Alcocoll* (també *el Cocoll*); *l'Almasere* (també *Masere*); *l'Albirec* (també *els Birecs*); *Partida dels Armachalls* (1738), o *Partida de la Marchals* (1776) o *Fuente del Almarjal* (1787), etc.

- *Partida de la heredad del Moys, Protocolos Notariales*, Castell de Guadalest, 1770, v. XXVII, *Testamento*, f. 15.

- *Heredad del Moig, Protocolos Notariales*, Castell de Guadalest, 1783, v. XIII, *Testamento*, f. 12.

Les característiques del terreny en poden fer llum sobre aquest topònim. El *DECLC* (s.v. *moix*) ja enregistra *moix* o derivats aplicat «a terres humides o toves»⁽²⁰⁾.

No podem, però, tancar la porta a altres possibilitats. El malnom *Moix* era comú entre els moriscs valencians (LABARTA, 1987: 213). Oroval (1986:188) esmenta un *Rafal-moix* (s. XV) a Carcaixent; això podria orientar-nos cap a l'arabisme.

XORRO, EL

1. «confessà que [...] posseïx un tros de terra que són cinch bancalets damunt lo prat del qu'està prop lo hostel, afrontans ab terra del Alfaquí Alí Benfarco e ab terra de Aznil, son fill e ab terra del Alamí Puceq Benfarco y ab lo scorredor {*al marge*} los bancalests del Choro» (1518, 4v)

2. «Los sinhc bancalets del Chorro fan 8\$» (1518, 11)

És conegut l'arrelament del mot *xorro* en la llengua comuna i en la toponímia del País Valencià⁽²¹⁾. En trobarem els primers testimoniatges en aquest segle XVI⁽²²⁾. Probablement no és casual en aquest cas l'ús de *xorro* per a designar el lloc d'horta proper a un *escorredor*.

La documentació vuitcentista aporta *el Xorro* amb diversos conceptes:

- *Asequia del Chorro, Protocolos Notariales*, Castell de Guadalest, 1723, v. XXXII, *Venta*.

- *Partida del Chorro, Protocolos Notariales*, Castell de Guadalest, 1723, v. XXXII, *Venta*.

- *Calle del Chorro, Protocolos Notariales*, Castell de Guadalest, 1783, v. XIII, *Venta*, f. 13.

Els bancalets del Xorro avui designen un tros de terra pròxim al Castell de Guadalest.

IV. ALGUNS APEL·LATIUS D'INTERÉS

GARROFERAL

«Item sobre los garroferals entorn del Castell fa e fer és tengut a la dita sglésia [...]» (1518, 6).

(20) El *Dictionnaire occitan-français* de Loïs Alibèrt també dóna *moissa* amb un sentit pròxim: “f. Lieu humide [...]”.

Convé comparar aquest article del *DECLC* amb els comentaris a l'entrada *mustio* del *DCECH* (s.v.). És interessant de contrastar les dues explicacions amb què s'hi debat Coromines.

(21) ROMÁN&EPALZA (1983) recullen: *El Xorro de Fèlix* (una séquia de la Vila Joiosa), *el Xorro de l'Assut* (un assut de Novelda), *el Xorret* (a Alacant i a Castalla), *el Xòrrdor* (una partida a Benilloba). *El Xorro* (unes cases a Carcaixent, OROVAL, 1986), etc.

(22) Casonova (1988: 132) enregistra *Carrer el Xorro, Font del Xorro* a Agullent al s. XVI.